

Мурейко Н. В.,

викладач української мови та літератури,
Перший Київський фаховий медичний
коледж, м. Київ

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ АДАПТИВНОГО КАРАНТИНУ

Сучасний стан розвитку суспільства потребує якісно нового рівня освіти, який відповідав би міжнародним стандартам. З кожним днем викладачі-філологи шукають інноваційні методи навчання та активно їх використовують у своїй діяльності. Щоб зробити заняття більш цікавим, а засвоєння знань студентів швидким та глибшим, викладачі вдаються до поєднання традиційних та новітніх методів навчання.

Проблема вибору інноваційного методу навчання при вивченні української мови та літератури є актуальною, оскільки знання цих предметів є не просто частиною загальної культури студентів, а й запорука їх майбутнього успіху.

Нині, в період адаптивного карантину, важливо оптимізувати всі сили та знання викладачів для того, щоб навчання не втратило своєї цінності.

Інноваційні методи мають стати основою формування сучасного заняття. Перед викладачем постала низка завдань, і основне – це створити сприятливу атмосферу для генерування студентами великої кількості нових педагогічних рішень.

При вивченні української мови та літератури дуже важливою є концентрація студента та слідкування за ходом думок викладача, що досягається за допомогою візуального контакту. Під час дистанційного навчання досягти цього важче, оскільки спілкування відбувається через монітор. І хоч на перший погляд здається, що таке навчання є складним, проте завдяки новітнім методам можна творчо та цікаво організувати заняття та зацікавити студентів.

Термін «інновація» має латинське походження і означає нововведення, оновлення процесу навчання. Педагогічна інновація – процес створення, поширення й використання нових засобів для розв'язання тих педагогічних проблем, способи вирішення яких застаріли.

Український історик і методист історичної освіти Пометун О.І. зазначає, що «інновація означає перетворення, новизну, трансформацію; нововведення передбачає залучення чогось справді нового. Це передбачає залучення нового в мету й зміст уроку, використання сучасних методів і форм

навчання й виховання, створення колективної роботи педагога й студента, поширення нових поглядів на навчання й на весь освітній процес у цілому. Інновації самі не народжуються, вони виникають як результат наукових пошуків, спроб, досліджень, передового педагогічного досвіду та експериментів» [4].

Але це ніяк не означає, що викладач має відходити від традиційного шаблону. Це означає лише те, що часи, змінюючись, диктують нам нові правила, а тому педагог має бути експериментатором, має прагнути йти в ногу з часом, не боятися поєднувати різні методи чи прийоми.

Автори колективної монографії «Інтерактивні технології на уроках української мови та літератури» Щербина В., Волкова О., Романенко О. зазначають, що упровадження інноваційних методів значно покращує якість подачі навчального матеріалу й результативність його засвоєння учнями, збагачує зміст освітнього процесу, підвищує мотивацію до вивчення української мови та літератури, створює умови для більш тісного партнерства між вчителями та учнями [7, с. 12].

На відміну від звичайних уроків, метою яких є оволодіння знаннями, вміннями та навичками, заняття з використанням інноваційних методів найбільш повно враховують інтереси, нахили, здібності кожного студента.

Використання інноваційних методів навчання розпочалося ще наприкінці ХХ ст., проте набуло популярності на початку ХХІ століття у зв'язку зі стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій.

Інноваційні технології, на думку І. Дичківської, містять такі підходи до викладання української мови та літератури:

- 1) інтерактивні методи викладання;
- 2) використання технічних засобів навчання (комп'ютерних та мультимедійних, мережі Internet) для контролю знань, зберігання і використання навчальних матеріалів [2].

Сьогодні освіта може існувати тільки за умови використання технічних засобів і це унікальний досвід для педагогів.

У зв'язку із впровадженням дистанційного навчання викладачі-філологи все частіше почали застосовувати технологію «вебінар». За допомогою інтернет-технологій вебінар зберіг головну ознаку навчального заняття – інтерактивність, яка забезпечує моделювання функцій доповідача, слухача, що працюватимуть інтерактивно, комунікуючи за сценарієм проведення такого заняття [6].

Під час вебінару доречно використовувати прийоми ілюстрації та демонстрації за допомогою інтерактивних порівняльних таблиць, алгоритмів, презентацій, відеороликів тощо. Як зазначає Хом'як І.М., «одним із

психологічних принципів розвивального навчання є формування узагальнених прийомів розумової діяльності, що поділяються на прийоми алгоритмічного типу й евристичні. Оскільки вправи алгоритмічного типу орієнтують студентів на дії за готовим зразком, сковуючи якоюсь мірою пошуковий процес мислення, необхідно поєднувати їх із прийомами евристичного типу, а саме: конкретизації, абстрагування, варіювання, аналогії, постановки аналітичних питань» [5]. Тому, добираючи прийоми, що вдало доповнять матеріали алгоритмічного характеру, варто звернути увагу на інноваційний метод інтерактивних вправ.

Не втрачає сьогодні актуальності й процес створення мультимедійних презентацій у програмі Microsoft *Power Point*, що викликає живий інтерес у студентів та покращує процес засвоєння ними навчального матеріалу.

Популярними сьогодні є й використання *електронних сервісів Google*. Багато сервісів цієї компанії використовуються в освіті, оскільки це допомагає викладачам створювати різноманітні завдання для студентів, спілкуватися, обмінюватися досвідом з колегами.

За допомогою ІКТ можна використовувати також різноманітні відеоматеріали, анімаційні фрагменти та навіть *віртуальні екскурсії*, або ж *студенти* можуть самостійно створювати віртуальні мандрівки та відео, використовуючи фрагменти із фільмів, ілюстрації. Використання відеороликів на різних етапах заняття у різноманітне викладання предмета, приваблює своєю новизною.

Отже, під час дистанційного навчання можна та потрібно використовувати інтерактивні методи на уроках української мови та літератури. Це, насамперед, дозволить позитивно впливати на процес засвоєння навчального матеріалу студентами, формувати в них глибокі теоретичні знання, практичні навички, пробудити інтерес до навчання в цілому і, що найголовніше, унеможливить їх пасивність на заняттях.

Список використаних джерел

1. Бойко Н. В. Застосування інноваційних методів навчання української мови в умовах карантину [Електронний ресурс] / Н. В. Бойко // ΛΟΓΟΣ. ONLINE: International scientific e-journal. 2020. № 8. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.08.04.html> – Заголовок з екрану.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Максимчук Г. Інтерактивні методи навчання української мови // Г. Максимчук, І. Хом'як // Дивослово. 2012. № 8. С. 18-21.
4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. К. : А.С.К. 2004. 192 с.

5. Хом'як І. Програмоване навчання / І. Хом'як // Вісник Львівського університету. 2010. № 50. С. 135-143.
6. Чернова А. В. Інноваційні підходи у викладанні української мови як іноземної / А. В. Чернова // Ученые записки Таврического национального университета им. В.Н. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации». 2012. Том 25 (64). № 1. Часть № 2. С. 318-322.
7. Щербина В. Інтерактивні технології на уроках української мови та літератури / В. Щербина, О. Волкова, О. Романенко. Х. : Основа. 2005. 96 с.
8. Освітній портал (Дистанційне навчання його плюси та мінуси) / [Електронний ресурс]: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/18/>.
9. Pakhomova T.O., Komova O.S., Belia V.V., Yivzhenko Y.V., Demidko E.V. Transformation of the pedagogical process in higher education during the quarantine. *Linguistics and Culture Review*, 5 (S2), 2021. P.215-230